

la dona amb ìnció ovàrica perfecta i la que per insuficiència glandular té un tipus viriloide. I menys cal detallar l'enorme diferència que separa l'home de robusta virilitat—determinada per unes ben dotades glàndules—i l'homenet de pobra funció glandular, sense impuls, sense caràcter i gairebé sense vitalitat. En el terreny de la tiroides trobem tipus no menys diferenciats: des de l'individu neguitós, dinàmic, impulsiu, d'imaginació exuberant, emotiu, degut únicament al fet que les seves cèl·lules estan banyades amb humors rics en secreció tiroïdiana, fins al taujà, toca-son, àrid, calculador, pràctic, que "toca de peus a terra" excessivament, causat per una funció tiroïdana deficient, existeixen tota una gama de tipus regits especialment per aquesta glàndula, els quals duen escrit, amb caràcters inesborrables el que haurà d'ésser la tònica general de llur vida. Per a no allargar-nos excessivament no podem gairebé ni esmentar el paper importantíssim de les altres glàndules—hipòfissi, timus, suprarenals, epífisi, pàncreas, etc., etc.—, que si no intervenen tan de prop en la gènesi i sosteniment del tipus temperamental, no cal dir que llur estudi és també d'un interès cabdal en l'afer que ens ocupa.

L'estudi del sistema nerviós de la vida vegetativa ens forneix algunes síntesis interesantíssimes del temperament. En dos grups fonamentals es divideix la humanitat segons aquest sistema: els *simpaticotònics*, individus sempre disposats al desgast d'energia, de reaccions ràpides, violents, etc., i els *vagotònics*, individus predisposats a interessar-se sols pel que caigui de pell endins, amb poques ganes de perdre energia; són més Sànxos que Quixots, en una paraula. És que en aquests individus existeix un predomini d'una de les dues parts en què s'acostuma a dividir aquest sistema. En general, les vísceres estan rígides pel funcionament vegetatiu i cadascun dels dos sectors actua diferentment: mentre un frena la funció, l'altre l'excita; el cor, per exemple, el nervi simpàtic l'excita i fàcilment produeix palpitations; en canvi, el vagus o parasimpàtic el frena i fàcilment produeix colapse. No cal dir la influència que forçosament haurà de tenir en el caràcter el predomini d'una o altra tendència vegetativa, tant si aquesta és global i pronunciada en un sentit o altre en la seva totalitat, o bé en unes vísceres existeix predomini d'un, i en altres, de l'oposat. La valoració d'aquest sistema nerviós, per a la qual ja posseïm avui tècniques suficientment exactes, és una veritable paret mestra de l'edifici del temperament.

La valoració de la potència muscular, de les qualitats de l'esquelet, dels canvis metabòlics, de la potència del cor, de la pressió sanguínia, de les qualitats de la pell i les seves dependències (ungles, pèl, etc.), de la capacitat respiratòria, de la capacitat digestiva, etc., etc., són veritables llibres oberts que estudiant-los acuradament donen la fórmula de la personalitat.

Finalment, l'estudi moral i intel·lectual ha de cloure aquella fórmula. Per bé que en molts aspectes les qualitats psíquiques estan condicionades per les del sistema endocrí i el nerviós vegetatiu, té l'esfera moral i intel·lectual una autonomia molt més ampla que la que gaudeixen els altres òrgans i sistemes del cos. Si el sistema vegetatiu posa en relació el quimisme humoral amb les altes funcions de la psiquis, el sistema nerviós de relació posa en connexió el món exterior amb el món interior, recorrent el camí *aparells sensorials* (receptors)—*nervis* (conductors)—*cervell* (perceptor). L'estudi d'aquestes aptituds té per a nosaltres un interès doble, posat que no sols determina el *quantum* de potència perceptora de l'individu, sinó que ha de preveure la marca que hi deixaran les continuades interferències amb el món exterior.

